

Ведат Тюркали, Себахат Алтъпармакоглу - „Пепел от рози“

Мислеше си за бележката, която Мустафа набързо пхна в ръката ѝ точно когато се разделяха. Чакаше съседите да си тръгнат, за да я прочете. По което и време да получише писмо от Мустафа, никога нямаше възможност веднага да го отвори и прочете. Докато изчакваше удобния момент, имаше чувството, че сърцето ѝ ще се пръсне. А как само се радваше на това парче хартия с неизвестно съдържание! Навярно беше написал думите, които не можеха да си кажат. На мъжете не им прилягаше да говорят за любов, за копнежи... От устата на Мустафа пък въобще не можеше да се чуят такива думи. След като запари чая, тя се захвана да мие мръсните съдове от сутринта. Не ѝ се искаше да стои със съседките. Пак щяха да я питат кога ще се женят. *Сякаш аз не искам ли? А и Мустафа от месеци дума не е обелвал за сватба.*

Наследствената къща беше с две помещения. От раждането си досега Фатмагюл беше живяла все в нея. В една от стаите бяха батко ѝ и жена му, в другата живееше самата тя с децата. Цялото битие на Фатмагюл се побираше в кошниците под кушетката, върху която спеше. Батко ѝ продаваше на петъчния пазар изплетените от нея дантели, като в повечето случаи получаваше и нови поръчки. В края на месеца смятаха да купят ракла за невестински дарове. Фатмагюл често ходеше на пазар за конци. Това беше единствената ѝ възможност да се среща с Мустафа. Набързо обикаляха един-два магазина и купуваха конците за бродерия, а преди да се върнат в селото, сядаха на усамотеното място, което бяха открили на склона зад околийския град. Там се нагостяваха с домашно приготвените банички на Фатмагюл и купените от пазара газирани напитки. След това Мустафа палеше цигара и плъзваше ръка по краката ѝ. През тялото ѝ преминаваше приятна тръпка, лицето ѝ поруменяваше. Мустафа допушваше цигарата си и още по-дръзко си позволяваше да я докосва. Все пак знаеше къде да спре. На последния пазар бяха останали до мръкнало и той бе отишъл твърде далеч, но макар и с мъка, бе успял да се съдържи.

Снаха ѝ се провикна отвътре:

– Фатмагюл, чаят е готов.

– Нося го.

Тя подсуши ръцете си и приготвяйки подноса, се заслуша в разговорите вътре. Леля Ремзие отново не била спала. Мъжът ѝ всяка вечер се връщал късно и я будел на най-вълнуващото място от съня ѝ. Обаче от две години все не успявала да зачене. Вече не можела да понеса този тормоз и един-два пъти се опитвала да упорства, но се стигало до бой. Нима съм по-различна от другите жени, питаше се Фатмагюл. Като тези лелки ли ще бъда и аз? Девојката тежко въздъхна. А, не, защо да е като тях? Въпреки че не бяха стигали до края, доста се бяха галили с Мустафа. В повечето случаи и тя го желаше. Когато Фатмагюл влезе вътре с подноса в ръце, кискането продължаваше. Леля Хатидже каза:

– Шшт, такива работи не се говорят пред момичетата.

И като че ли не бе разпознала Фатмагюл, продължи, опипвайки почвата:

– Мустафа щял да ходи за сюнгери, записал се е в списъка при моя братовчед.

Фатмагюл се поспря, спогледа се със снаха си и каза:

– Нищо не знам, лельо Хатидже, какви сюнгери?

Веднага се сети за писмото. Дали за това беше писал в него? Значи, не е могъл да ѝ го каже в очите и го е написал. Пролетта беше дошла, а той още не беше свършил никаква работа. Какви сюнгери му бяха влезли в ума?

– Снощи казаха, че правителството щяло да забрани ваденето на сюнгери. Да идем, преди да е излязло постановлението, разправяха. Трябвали им двама души, Мустафа рекъл: „Запишете и мене“.

– Но Мустафа ми беше казал, че няма да ходи за сюнгер...

Не можеше да спре треперенето на гласа си. Измъкна се от стаята. Подпря се изнемощяла на задната стена на къщата, тревожно извади бележката, която беше напъхала в колана на полата си.

Мила Фатмагюл,

Бях ти дал дума, ама друг път за мен няма. Трябвал им човек за сюнгера. Все пак е по-добре така, отколкото да се влача по чуждите врати. Пък и не всеки умира. Имам опит в изваждането на сюнгери. Този път ще е за последно. Вече било забранено, друг път и да искаме, няма да можем да отидем. Утре призори излизаме в открито море.

Като се върнем, щом продадем сюнгера, правим сватбата. Не слизай в околийския град, ако имаш нужда от нещо, батко Рахми да се погрижи.

С уважение:

Мустафа

Доплака й се. Още веднъж прочете писмото. Значи, вярно било, значи, Мустафа е отишъл за сюнгери. Всяка година имаше и заболели, и останали инвалиди, в селото върнаха и починали. И нейният баща беше останал инвалид, три години беше прикован на легло, миналата година през зимата бе починал, стенойки от болка.

Когато Мустафа си дойде съвсем здрав, беше го заклела повече да не ходи за сюнгери. *Не успях да убедя моя Мустафа. Проклетата да е мизерията!* Винаги когато се сетеше за баща си, все си го спомняше измъчен и отпаднал. Как бързо беше съборен мъж като планина... А ако и Мустафа хване същата болест? Помисли си, че трябва да пропъди лошите мисли от главата си. Беше се зарадвала, че споменава за сватбата. Влезе в къщата, напълни празните чашки.

Правейки се на равнодушна, попита:

– Кога ще се върнат от сюнгера?

– Няма да могат да се върнат поне три месеца. Появила се била някаква болест по сюнгерите, щяла да отmine от само себе си. Ама ако болестта се разпростре, рано ще се върнат – каза леля Хатидже.

Леля Ремзие се намръщи.

– Сюнгерите ли имали болест? Каквото и да е станало, от тези летовници е. Влизат в морето съвсем мръсни. Трябва да им се забрани да се къпят.

– От тях ли е, от Аллах ли е, не се знае. И нареждането да не се гмуркат за сюнгери било дошло заради тази болест – каза леля Хатидже и стана.

Щом тя се изправи, всички се приготвиха да си тръгват. Имаха още да перат, да готвят...

Когато съседките си отидоха, Фатмагюл каза на снаха си какво й е писал Мустафа – че щом се върне, ще вдигнат сватбата. Снаха й си отдъхна. Когато бе дошла като булка в къщата, Фатмагюл не беше толкова малка, за да е бременна, но се броеше за дете. Дори и на онази възраст вършеше много домакинска работа. Ако я нямаше Фатмагюл, щеше да й е тежко да върти къщата с две деца и с един свекър, прикован на легло. Мъжът й, речи го – слабоумен. И тъй като свекърът й почина и децата израснаха, не ще и дума, че до една година Фатмагюл трябваше да си намери мястото.

Откакто Мустафа отсъстваше, дните нямаха намерение да отминават. А и тези горещини... Когато Мустафа беше тук, еднообразните дни и седмици течаха по-бързо поради вероятността да го види. Сутрин ставаше рано и бързичко свършваше домакинската си работа. Щом измиеше чиниите от обедата, понякога сама, а понякога

заедно с момичетата от квартала плетеше дантели, взеше бродерии, допълваше моминските си дарове. Когато беше сама, мечтаеше. Но дори мечтите ѝ бяха еднообразни, понякога и от тях се уморяваше. Да си дойдеше вече... Мустафа имаше черти, които тя не харесваше. Понякога внезапно се нервираше, а беше ли нервирани, да не му се мяркаш пред очите. Баща ѝ и батко ѝ бяха меки по природа. Особено брат ѝ... Фатмагюл много харесваше добросърдечията у хората. Лошотията не я разбираше, не я усещаше. А може би си затваряше очите за нея. Брат ѝ бе добър по рождение. Баща ѝ се беше затворил в собствения си свят. След смъртта на майка ѝ, след като стана инвалид, бе добавил към безмълвието си и някаква стеснителност. Като че ли Фатмагюл бе взела кротостта си от тях двамата.

Как ще привикна с гнева на Мустафа, помисли си тя. Той обезумяваше, ако не станеше неговото. В това състояние изкарваше дендва, после правеше нови планове и се устремяваше към друга цел. Искаше да има много пари. Всяка година се записваше за работник в Германия, обявяваха се имената на какви ли не хапльовци, а неговото все не се появяваше в списъците. Ако отидеше, нямаше да изтърпи и година без Фатмагюл, щеше да заведе и нея. Тя не правеше разлика между там и тука.

Заминалите искаха да се върнат, тукашните искаха да отидат там. Това, което разказваха съседите, работници в Германия, дошли през лятото на село, пораждаше у нея не желание, а страх. А и как да желае нещо непознато? Мечтата на Мустафа дори не се доближаваше до нейните мечти. Изчака края на радиопредаването „Продължението утре“. Щеше да събере килимите от къщи и да ги занесе на брега на морето, за да ги изпере. Добре щеше да е да изпревари обедното слънце.

Керим се мъчеше да въведе ред в разхвърляната работилница. Изтегли навътре оставените отпред мотопеди и складирани вляво и вдясно части и спря музиката, която се разнасяше от радиото на полицата. Премести пълната с бутилки торба, поставена до вратата, и тъкмо да затвори, видя бате Рамазан, който докарваше мотоциклета си с бутане.

– Стига си тормозил бедното добиче, бате Рамазан. То е умряло. Взemi си нов мотор бе, човек! Пари ли нямаш?

– Керим, моля те, синко, поне още няколко месеца да издържи...

– Това кои поред „няколко месеца“ са, бате? Подпри го ей там, щом искаш... Ама днес не може!

Докато говореше, ето че Ебенине се показа на прозореца.

– Керим! Ела си довечера по-рано. Канят за новородено, синко.

– Още сега тръгвам натам, Ебенине. Довечера ще се срещнем на същото място!

– Гледай го ти, малкия, задява се с мене!

Като се отдалечаваше усмихнат, Керим се обърна и погледна към бате Рамазан, който се канеше нещо да каже.

– Не бой се, никой няма да ти я вземе оназ бракма!

Затича се към пристана, който се намираще по-надолу от работилницата. Беше се запъхтял.

Скочи в малката си лодка. Остави торбата, която носеше, тя издрънча, включи мотора. Пристанът беше пълен с големи и малки лодки.

Видя Ердоган, Вурал и Селим, които дойдоха от другата страна. И те тичаха. Към тях се приближи и Мюнир, подаде плика, който носеше, на изостаналия отзад Ердоган и каза през смях:

– А това е от мене. Ако се върнете трезви довечера, ще ви напердаша, ей!

– Хей, вуйчо, татко ми създава неприятности. Трябвало да постъпвам на работа в офиса!

- Не му обръщай внимание, зет ми ли ще каже? Аз ще говоря с него.
- Довиждане, вуйчо.
- Натовариха се в лодката, а когато и Ердоган се качи, Керим попита:
- Къде е Махмут?
- Два пъти минах покрай ковачницата. Майсторът стоеше отпред като куче пазач – каза Вурал.
- А Махмут видя ли те?
- Не знам дали ме видя.
- Опитвайки се да пусне касетофона, Селим каза:
- Ако успее да се откачи от майстора, ще дойде в Тузбурун. Да не бързаме.

Лодката започна да се отдалечава от пристана. Докато Мюнир им махаше с ръка, към него се приближи митничарят Нури.

- Топал тръгва в четири. Аз ще го проследя!
- Знам! – каза Мюнир. – И нашите тръгват в този час – допълни той, посочвайки с глава обратната страна. – Веднага ще изпразнят лодката в Чакълкой. Камионите чакат. Не се притеснявай напрасно! Създавали ли сме ти някога неприятности?
- Внимавай, господин Мюнир! Никой да не бяга в този момент. Всеки ден чуваме по радиото: „Внимание с анархистичните елементи“.
- Не го ли правим за страната си, господин Нури? Първо ние ще заловим анархистите. Всеки се доверява на нашите хора. От години работим, семейство Нико и те говорят каквото им дойде на ум. Тук е господин Рахми, който се пенсионира, преди да дойдете вие, питайте го, ако искате. И нас ни познава от години, и Нико.
- Няма нужда да го питам, господин Мюнир, вярвам ви. Само исках да ви кажа!
- Мюнир каза „довиждане“, огледа се и пхна един плик в ръката на Нури. Той бързичко го сложи в джоба си. Тръгнаха към брега.
- Мюнир подхвърли небрежно:
- И предишната сметка е вътре.
- Благодаря.
- Разделиха се.